

Κάτι ξεχάσατε κ. Πρωθυπουργέ

Ρυθμίστε την αγορά για να λειτουργεί ελεύθερα και ανταγωνιστικά

Κύριε Πρωθυπουργέ, ακόμα και ένας καλόπιστος παρατηρητής της προσπάθειάς σας να πετύχετε τους στόχους των διαφορετικών εκδοχών του Μνημονίου θα απελπίστηκε μετά την ανάγνωση του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος. Η λογική του είναι πολύ απλή: δεδομένου ότι υπάρχουν κάποιοι στην Ελλάδα που δεν θέλουν ή δεν μπορούν να φοροδιαφύγουν, θα τους απομυζήσουμε. Επειδή δεν έχουμε την πολιτική βούληση να μειώσουμε το σπάτα-

ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΧΑΤΖΗ

λο κράτος θα φορολογήσουμε όσο μπορούμε για να το συντηρήσουμε. Ωστόσο, οι 10 από τις 52 ΔΕΚΟ παράγουν ελλείμματα 1,7 δισ. ευρώ, ποσό διπλάσιο από αυτό που θα εξοικονομήσετε από τις περικοπές στους μισθούς. Η κυβέρνηση επέλεξε και πάλι τη φαινομενικά δυσκολότερη λύση, η οποία στην πραγματικότητα έχει μικρότερο πολιτικό κόστος από αυτήν που όφειλε να επιλέξει: να μειώσει το κράτος. Δυστυχώς, όλες οι πρωτοβουλίες της κυβέρνησης και όσων φιλοδοξούν να την αντικαταστήσουν έχουν παραμερίσει τον μοναδικό μηχανισμό παραγωγής πλούτου: την αγορά! Η σημερινή κατάσταση στην Ελλάδα οφείλεται στο ότι δεν έχουμε μια πραγματικά ελεύθερη και ανταγωνιστική αγορά και σχεδόν κανείς δεν φαίνεται να ανησυχεί. Όλοι όσοι μιλούν για ανάπτυξη, φαίνεται να έχουν ξεχάσει ποιος είναι ο μηχανισμός που την εξασφαλίζει. Διότι ανάπτυξη και πλούτο δημιουργεί η αγορά μέσω των συναλλαγών που αυξάνουν το πλεόνασμα του παραγωγού και του καταναλωτή, του πωλητή και του αγοραστή. Αυτό το πλεόνασμα, που το δημιουργεί ο μηχανισμός της αποτελεσματικής κατανομής των πόρων, αυξάνει τον συνολικό πλούτο της κοινωνίας. Επειτα το κράτος μπορεί, μέσω της αναδιανεμητικής πολιτικής του, να μοιράσει μέρος αυτού του πλούτου, ο οποίος όμως θα πρέπει πρώτα να δημιουργηθεί. Όλες οι σχετικές έρευνες αποδεικνύουν ότι όσο περισσότερες συ-

ναλλαγές λαμβάνουν χώρα σε μια κοινωνία τόσο πιο πλούσια είναι αυτή, με περισσότερες δυνατότητες για κοινωνική πολιτική.

Για τις συναλλαγές όμως δεν αρκούν μόνο η προσφορά, η ζήτηση, τα αγαθά και τα χρήματα. Όπως έδειξε ο νομπελίστας οικονομολόγος Ronald Coase, απαραίτητη προϋπόθεση για να λειτουργήσει ο μηχανισμός αποτελεσματικής κατανομής των πόρων και δημιουργίας πλεονασμάτων είναι να μην υπάρχουν υψηλά έξοδα συναλλαγών. Ας φανταστούμε ότι κάποιος έχει συγκεντρώσει 300.000 ευρώ για να αγοράσει ένα διαμέρισμα αυτής της αξίας. Τελικώς όμως θα αγοράσει διαμέρισμα με το ποσό που θα του απομείνει αφού πληρώσει την εφορία, τους δικηγόρους, τον συμβολαιογράφο, τον μεσίτη, το υποθηκοφυλακείο, το Ταμείο Νομικών και όλα τα υπόλοιπα έξοδα της συναλλαγής. Όλοι αυτοί – που θα τον αναγκάσουν να αγοράσει ένα πολύ διαφορετικό διαμέρισμα από αυτό που θα ήθελε ή να μην αγοράσει τίποτα – έχουν πολλά επιχειρήματα για να σας πείσουν ότι είναι απαραίτητοι. Εσείς όμως θα πρέπει να θυμάστε ότι το συνολικό κόστος συναλλαγών στην Ελλάδα για μεταβίβαση ακινήτων είναι το υψηλότερο στην Ε.Ε. Ξέρετε ποια χώρα έχει το χαμηλότερο κόστος συναλλαγών και μάλιστα για τις ακριβότερες κατοικίες; Η Σουηδία.

Στην έννοια του κόστους συναλλαγών περιλαμβάνονται όλα τα εμπόδια που τις αποτρέπουν ή τις αποθαρρύνουν: αναποτελεσματική και πολύπλοκη νομοθεσία, γραφειοκρατία, κακής ποιότητας ρυθμιστική πολιτική και προβληματική εφαρμογή της, διάχυτη διαφθορά, ολιγοπωλιακή δομή αγορών, καθυστερήσεις στην απονομή της δικαιοσύνης, απουσία κουλτούρας συνεργασίας και εμπιστοσύνης και, φυσικά, το πλήθος των εισφορών υπέρ τρίτων. Η Ελλάδα είναι σε όλα πρωταθλήτρια. Τα εμπόδια που έχουμε ορθώσει στις συναλλαγές είναι ανυπέβλητα. Αυτό σημαίνει λιγότερες συναλλαγές, λιγότερα πλεονάσματα, λιγότερος πλούτος, φοροδοτική αναιμία.

Τον πλούτο τον δημιουργεί η αγορά, όχι τα ομόλογα, η φορολογία, η λιτότητα και το αναποτελεσματικό κράτος. Για να επιτρέψετε σε αυτόν τον μηχανισμό δημιουργίας πλούτου να λειτουργήσει, αφήστε τα άτομα ελεύθερα, χωρίς ανικίνητρα στην επιχειρηματικότητα και χωρίς εμπόδια στις συναλλαγές τους

Επιπλέον, έχουμε κατορθώσει να μετατρέψουμε την Ελλάδα στην πλέον εχθρική χώρα απέναντι στην επιχειρηματική δραστηριότητα και τις επενδύσεις. Στην κατάταξη της Παγκόσμιας Τράπεζας για την ευκολία ίδρυσης μιας επιχείρησης, η Ελλάδα κατέλαβε την 149η θέση ανάμεσα σε 183 χώρες, ενώ βρίσκεται ακόμα χαμηλότερα (154η θέση) στην προσαρτία των επενδύτων. Η σύσταση μιας εταιρείας στην Ελλάδα απαιτεί 15 ημέρες και 1.100 ευρώ, ενώ στην υπόλοιπη Ε.Ε. μόλις 8 ημέρες και 417 ευρώ. Η χώρα μας είναι εκείνη που παρεμβαίνει περισσότερο στην αγορά των υπηρεσιών με παράλογους περιορισμούς στην επαγγελματική δραστηριότητα, πλήθος κλειστών επαγγελμάτων και καθορισμό τιμών. Ξέρετε ποια χώρα στην Ευρώπη θέτει τα λιγότερα εμπόδια στις επιχειρήσεις; Πάλι η Σουηδία. Η κοινωνική πολιτική χρειάζεται χρήματα και αυτά μπορεί να τα αυξήσει μόνο ο μηχανισμός της αγοράς.

Ο Ronald Coase τόνισε ότι η κρατική ρύθμιση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο αφαίρεσης των εμποδίων στις συναλλαγές που ενδογενώς δημιουργεί η αγορά και ταυτόχρονα ως πλαίσιο μέσα στο οποίο η αγορά μπορεί να αποδώσει. Στην περίπτωση της Ελλάδας, το κράτος όχι μόνο δεν εκτελεί ικανοποιητικά αυτόν τον ρόλο αλλά, αντίθετα, την εμποδίζει να παράγει πλούτο. Διότι, κύριε Πρωθυπουργέ, τον πλούτο τον δημιουργεί η αγορά, όχι τα ομόλογα, η φορολογία, η λιτότητα και το αναποτελεσματικό κράτος. Για να επιτρέψετε σε αυτόν τον μηχανισμό δημιουργίας πλούτου να λειτουργήσει, αφήστε τα άτομα ελεύθερα, χωρίς ανικίνητρα στην επιχειρηματικότητα και χωρίς εμπόδια στις συναλλαγές τους. Ρυθμίστε την αγορά μόνο όσο χρειάζεται για να λειτουργεί ελεύθερα και ανταγωνιστικά. Εμπιστευτείτε τους έλληνες πολίτες – θα τα καταφέρουν και μόνοι τους.

Ο επ. καθηγητής Αριστείδης Χατζής διδάσκει Οικονομική Ανάλυση του Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΠΡΟΒΟΛΕΙΣ

Αγανακτισμένοι και εξουθενωμένοι

Οι συγκεντρώσεις χιλιάδων κατοίκων της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και των άλλων επαρχιακών πόλεων τις τελευταίες ημέρες δεν έχουν ξεφύγει, ούτε πρόκειται να ξεφύγουν, όποια πρόσθετη μορφή κι αν πάρουν (καταλήψεις δημόσιων χώρων, αποκλεισμός της Βουλής, κ.λπ.) από τα «όρια» του είδους του δημοκρατικού πολιτεύματος που κυριαρχεί στην

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Ελλάδα επί τέσσερις σχεδόν δεκαετίες. Το πολιτικό προσωπικό του συστήματος διακυβέρνησης της χώρας χρόνια τώρα εξαπατά τους ανθρώπους αυτού του τόπου με υποσχέσεις, εξωραϊσμούς, συλλογικές αυταπάτες και φαντασιώσεις, για να αποσπάσει, με τη βοήθεια της ψήφου τους, υλικά οφέλη, προνόμια κάθε είδους, αθέμιτες παροχές από τα δημόσια ταμεία. Οι «Αγανακτισμένοι», όπως όμως και μερικά εκατομμύρια συνελθόντων που είναι, απλώς, ψυχικά (και πολλοί απ' αυτούς και υλικά) εξουθενωμένοι, ανταποδίδουν στο πολιτικό προσωπικό τα ίσα: γιαούρτια, αυγά, υβρεολόγιο οι «Αγανακτισμένοι», απαξίωση και περιφρόνηση οι εξουθενωμένοι. Τούτο είναι το επίπεδο της πολιτικής αγοράς που αυτό το κατ' όνομα μόνο δημοκρατικό πολίτευμα έχει καταφέρει να εμπεδώσει στην κοινωνία, στις συνειδήσεις των ανθρώπων. Δεν αυταπατώμαι ότι έστω κάποιοι μεμονωμένοι «Αγανακτισμένοι» αναλώνονται στο Internet ή σε άλλα πρόσφορα μέσα δημοσιότητας για να πληροφορηθούν και να καταλάβουν την αξιοθρήνητη διεθνή θέση στην οποία έχει περιέλθει η Ελλάδα. Αν αυτό έκανε η πλειονότητα των «Αγανακτισμένων», άλλα θα ήταν τα συνθήματά τους, άλλες οι πρακτικές και το πολιτικό τους φρόνημα.

Ο Πέτρος Σταγκός είναι καθηγητής του Ευρωπαϊκού Δικαίου στη Νομική Σχολή Θεσσαλονίκης

ΑΝΟΡΘΟΔΟΞΑ

Το παράπονο του νεκροθάπτη

Προχθές στο δελτίο ειδήσεων του Mega άκουσα έναν βουλευτή να ομολογεί ευθαρσώς και ανενδοίαστα πως συνομιλεί κάθε μέρα με τη συνειδησή του. Κάθε μέρα; Ναι, κάθε μέρα.

ΤΟΥ ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Για λόγους σεμνότητας, υποθέτω, σεβόμενος ενδεχομένως τον ιδιωτικό χαρακτήρα της συνομιλίας δεν προχώρησε σε περαιτέρω αποκαλύψεις. Αν και από τα συμφραζόμενα των ημερών μπορεί κανείς εύκολα να συναγάγει τα διαμειβόμενα. Ας πούμε ότι πάει κάπως έτσι: «Πώς είναι δυνατόν, Θανάση μου, να μου κάνεις

Λένε πως πέθανε η μεταπολίτευση, όμως πόσες φορές το έχουν πει κι αυτή συνεχίζει να σαλεύει;

τέτοιο πράγμα; Μην μ' αφήνεις μόνη τώρα που "αυτοί" θέλουν να σε κάνουν νεκροθάφτη της κοινής μας ζωής. Λένε πως πάει, πέθανε η μεταπολίτευση, όμως πόσες φορές τα τελευταία τριάντα χρόνια δεν έχουν πει πως πάει, πέθανε η μεταπολίτευση, κι αυτή, αν και τυμπανιαίο πτώμα, συνεχίζει να σαλεύει; Μαζί δεν το φτιάξαμε αυτό το αριστούργημα; Εμένα, τη συνειδησή σου, δεν άκουγες όταν έπαιρνες τα χαρτάκια με τα ονόματα των ανιψιών, των εξαδέλφων, των γιών, των εγγονών που είναι καλά παιδιά και πήραν επιτέλους το χαρτί τους και τώρα ήρθε η ώρα ν' αρχίσουν να κολλάνε τα ένσημα του μέλλοντός τους; Κι εμένα δεν άκουγες όταν σήκωνες το κεράκι σου για να ανοίξουν νέες θέσεις που θα τα υποδεχτούν τα κα-

λά παιδιά με ή χωρίς χαρτί; Και βέβαια, ο καθένας γνωρίζει πως οι νέες θέσεις για να υπάρξουν χρειάζονται και νέους οργανισμούς, γιατί χωρίς οργανισμούς πού να βρουν να κάτσουν οι θέσεις των παιδιών. Και οι νέοι οργανισμοί χρειάζονται νέους νόμους, μιας και χωρίς νόμους δεν μπορούν να λειτουργήσουν οι οργανισμοί. Ακόμη κι οι αμοιβάδες χρειάζονται νόμους για να λειτουργήσουν. Μαζί δεν την φτιάξαμε αυτήν τη δημοκρατία της ισότητας όπου όλοι δικαιούνται μια θέση Θανάση μου, εκτός απ' αυτούς που δεν τη δικαιούνται γιατί δεν ξέρουν να συνομιλούν με σένα και τη συνειδησή σου; Πώς φτάσαμε εδώ που φτάσαμε; Πώς είναι δυνατόν από κει που σήκωνες το κεράκι σου κι άνοιγαν τα στασίδια των

ΔΕΚΟ και άλλων ΔΕΚΟ, τώρα να σκώνεις το κεράκι σου για να ζητάς φόρους, κι άλλους φόρους, κι ακόμη περισσότερους φόρους για να βγάλεις τα έξοδα της κηδείας της πεθεράς, που την είπαν μεταπολίτευση και δεν λείει να πεθάνει; Είχε δίκιο η κ. Γιαννακά που είπε πως τέτοιο βάρος δεν μπορεί να το αντέξει μόνη της. Δεν μας φτάνει η θλίψη για τον θάνατο της αγαπημένης – πού θα πάει, θα σκάσει κι αυτή μια μέρα – πρέπει να πληρώσουμε και τα έξοδα της κηδείας της. Και δεν μας φτάνουν η θλίψη και τα έξοδα, έρχονται κι εκείνα τα εξώδικα τώρα που σε απειλούν πως αν πάει κάποια βλάβη η ζωή τους, η θέση τους δηλαδή, θα κάνουν και θα δείξουν. Τι να κάνουν και τι να δείξουν οι αχάριστοι!;